

Kommuneoverlegens reviderte uttalelse vedrørende folkehelse i forbindelse med nytt planforslag for Øvre Rotvoll

Planforslaget gjelder utbygging av Øvre Rotvoll på Charlottenlund. Planområdet avgrenses av boligbebyggelse og skoler på Charlottenlund i øst, E6 i nordvest og næringsbebyggelse, fengsel og boligbebyggelse på Tunga i sør .

Den helsefaglige vurderingen datert 13.01.16 revideres på bakgrunn av endringer i planavgrensningen.

Min oppgave som kommuneoverlege ved Miljøenheten i Trondheim kommune er å påse at den generelle folkehelsen blir ivaretatt ved boligutbygging.

Det reviderte planforslaget har fjernet tidligere foreslått boligbebyggelse i "trekanten", dette anses som svært positivt i et folkehelseperspektiv. "Trekanten" hadde store utfordringer med støy og dårlig luftkvalitet. Planen legger opp til boligbebyggelse i nær tilknytning til kollektivtrasè, tilrettelagt for gang- og sykkelvei og grøntdrag som forbinder marka og fjorden, noe som er positive og viktige faktorer for folkehelsen. Når Brundalsforbindelsen sammenslåes med vei fra Granåsen vil dette sannsynlig medføre redusert trafikk rundt Skovgård, Hørlocks vei og Jakobslivegen. Dette vil gi redusert trafikkstøy, og være positivt for beboere i områdene langs disse veiene.

Planen omfatter imidlertid fortsatt store boligområder i rød støysone, og hvor detaljert støyutredning mangler. Forslagsstiller forutsetter at avviksbestemmelsene i KPA 21.3 skal legges til grunn, da hele Rotvoll-området defineres som et viktig byutviklingsområde, og derved ikke krever støyskjermingstiltak på støyutsatte boliger. I KPA 21.3 står det at boliger i rød støysone kan vurderes, ikke at det automatisk skal åpnes for boliger i rød støysone. I slike vurderinger må det vektlegges hvilke avbøtende og kompensierende tiltak som kan etableres for å redusere støyplagen før man eventuelt aksepterer avvik fra retningslinjene. Dersom tiltak ikke anses som uforholdsmessige store i forhold til nytteverdien/effekten, kan man vurdere om avvik skal aksepteres. Det må iverksettes tiltak langs E6 som reduserer lydnivået ved fasadene i områdene B22 og B25. **Det vil ikke være en god beslutning ut fra folkehelseperspektivet å ha avviksområdet så stort som planlagt, dvs hele planområdet.**

Lekeområder og idrettsområdene må skjermes slik at de blir liggende i hvit støysone. Se detaljert beskrivelse i miljøenhetens uttalelse.

Med hensyn til luftkvalitet, så er "trekanten" et av de minst egnede områdene for boligbygging i Trondheim kommune. Det er derfor svært positivt at "trekanten", samt første husrekke sør for E6, er trukket ut av planen. Det forutsettes at disse arealene heller ikke inngår i beregning av uterom. Andre husrekke sør for E6 er imidlertid også utsatt for luftforurensning i tillegg til støy, og det forutsettes avbøtende tiltak som støyskjerm og - hvis arealet mellom E6 og fasade ikke skal utnyttes til matproduksjon - vegetasjonsbelte. Ved avkjøringen til Haakon Viis gate bør det ikke tillates å ha bolig i første etasje.

Kommunens mål

I kommuneplanens samfunnsdel 2009 - 2020 under 2 hovedmål står det at "I 2020 er Trondheim en bærekraftig by, der det er lett å leve miljøvennlig". Det står blant annet i pkt 2.3: I 2020 skal Trondheim ha en fysisk byutforming som fremmer livskvalitet og helse.

Kommunen vil:

- fortette, redusere transportbehov og lokalisere arbeidsintensiv virksomhet i sentrum og langs viktige kollektivåre for å redusere transportbehov
- fortette slik at bomiljø sikres ren luft, gode solforhold, lave støynivå, trygge og trivelige byrom og møteplasser, og lett adkomst til parker og friområder.

Folkehelseloven

Formålet med folkehelseloven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner helseforskjeller. Folkehelseloven skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse.

Støy og luft

Det gjøres en del forskning angående trafikkstøy og luftforurensning. I 2011 publiserte Verdens helseorganisasjon (WHO) en rapport hvor det for første gang har blitt kartlagt hvor mange friske leveår som går tapt på grunn av trafikkstøy. Her anslår de at minst en million år med god helse går tapt årlig som følge av trafikkstøy i vest-Europa.

Støy

Trafikkstøy virker negativt på trivsel, prestasjonsevne, søvn, kommunikasjon og sosial atferd, samt bidrar til stressrelaterte sykdommer. Støyeksposering virker blant annet inn på hjertefrekvens, pust, øyefunksjon, blodtrykk og fordøyelsessystem. I utgangspunktet er dette kortvarige endringer i kroppsfunksjoner som raskt går over når støyen forsvinner. Men uten avstressing kan vedvarende støybelastning imidlertid føre til mer permanente lidelser. Folk som ikke får rekreasjon i rolige områder er mer utsatt for helseplager, for eksempel muskelspenninger og muskelsmerter, som er svært vanlige årsaker til sykmelding og uførhet. Det foreligger også en rekke undersøkelser som viser forhøyet risiko for forhøyet blodtrykk og utvikling av hjertesykdom. **Undersøkelser** har vist at forekomst av søvnproblemer, depresjon, følelse av nedtrykthet, fordøyelsesbesvær, nervøsitet og rastløshet er større i områder med mye trafikkstøy enn i område med lite trafikkstøy.

En [dansk undersøkelse](#) viste økt risiko for hjerneslag hos menn over 65 ved sterk veitrafikkstøy: Faren for slag økte med 27 % ved minst 10 dB mer støy

Befolkningen i byer er noe mer plaget av vegtrafikkstøy enn andre, fordi høye konsentrasjoner av luftforurensning påvirker plageopplevelsen. En økning i gjennomsnittlig årskonsentrasjon av nitrogendioksid (NO₂) fra 20 til 50µg/m³ ved bolig, anslås å øke støyplagen like mye som en ekstra støybelastning ved bolig på 3 dB /94/.

I en omfattende kasus-kontrollstudie i Berlin, fant man en forøket risiko for hjerteinfarkt hos menn ved eksponering for vegtrafikkstøy som overskred 70 dB i løpet av dagen i forhold til nivåer under 60 dB/55/.

Forhøyet blodtrykk er funnet hos barn i områder med mye støy, sammenlignet med barn som bor i stillere områder.

Luft

Luftforurensning blir av WHO vurdert som en av de viktigste årsakene til for tidlig død og uønskede helseeffekter i verden. Disse effektene synes å inntre ved relativt lave konsentrasjoner, og er derfor også relevante for norske byer og tettsteder.

Luftforurensning utløser og forverrer sykdommer, først og fremst i luftveiene og hjerte-karsystemet. Det er imidlertid også stadig sterkere holdepunkter for at luftforurensning kan påvirke nervesystemet og øke hyppigheten av sykdommer som diabetes. De mest sårbare for luftforurensning er barn, eldre og personer med underliggende sykdommer som luftveissykdommer (astma, KOLS) og hjerte-karlidelser. I tillegg synes fedme og lav sosioøkonomisk status å kunne disponere for de uønskede helseeffektene.

Kortvarig eksponering for luftforurensning gir hovedsakelig forverring av eksisterende sykdommer, mens langvarig eksponering også kan bidra til utvikling av sykdom. Den eksisterende kunnskapen tilsier at flere luftforurensningskomponenter kan bidra til disse helseeffektene.

Stadig flere studier tyder på at luftforurensning forsterker allergiske reaksjoner, samt utløser og forverrer astmaanfall hos astmatikere. Videre må astmatikere bruke mer medisin, og får hyppigere og mer alvorlige astmaanfall, ved økte luftforurensningsnivåer. Luftforurensning, og særlig svevestøv, kan sette i gang betennelsesreaksjoner i luftveiene, og man antar at disse reaksjonene er viktige for den forverring av astma- og allergisymptomer som svevestøv fører til.

Vurdering

Planen har på mange måter lagt til rette for god folkehelse, men det er fortsatt utfordringer med tanke på støy og luftkvalitet.

Kommuneoverlegen fraråder å bygge boliger i rød støysone på grunn av de uønskede helseeffektene av støy og luft på kort og lang sikt, noe som også er dokumentert i forskning. Det vil ikke være en god beslutning ut fra folkehelseperspektivet å legge til rette for et stort avviks-området og tillate boliger i rød støysone. Kommuneoverlegen mener at kun de boligområder som ligger langs Brundalsforbindelsen skal omfattes av §21.3, men at det også for disse skal utredes om enkle tiltak kan flytte fasaden fra rød til gul støysone.

Resterende boliger innenfor planområdet kan etableres med fasade i gul støysone forutsatt at boligene har en stille side og stille uterom. Dersom lydnivå på fasade overskrider 60 dB må minst ett soverom legges mot stille side.